

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/235/2017
Identifikačné číslo spisu: 3115220490
Dátum vydania rozhodnutia: 21.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3115220490.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova č. 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému F. A., bývajúcemu v L., o zaplatenie 4 479,33 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 20 C 334/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 20. septembra 2017 sp. zn. 5 Co 92/2017, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 20. septembra 2017 sp. zn. 5 Co 92/2017, v časti výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III. a IV. a v súvisiacom výroku o trovách odvolacieho konania a v e c m u v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. októbra 2016 č. k. 20 C 334/2015-47 vo výroku I. konanie v časti o zaplatenie 302,65 € zastavil; vo výroku II. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňu sumu 2 705,81 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 2,27 €, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3 008,46 € od 3. augusta 2015 do 22. septembra 2015, zo sumy 2 965,14 € od 23. septembra 2015 do 20. októbra 2015, zo sumy 2 889,60 € od 21. októbra 2015 do 10. novembra 2015, zo sumy 2 705,81 € od 11. novembra 2015 do zaplatenia, a to v mesačných splátkach vo výške 85 €, zročných vždy do konca mesiaca, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku, až do úplného vyrovnania dlhu, so stratou výhody splátok v prípade neuhradenia čo i len jednej z nich; vo výroku III. vo zvyšnej časti žalobu zamietol; a vo výroku IV. žalobkyňu priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 34,32 % . Z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že strany uzatvorili zmluvu o úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“). Predmetná zmluva neobsahovala náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. V zmluve bola uvedená iba výška, počet a termíny anuitnej splátky, čo bol však nedostatočný údaj, pretože nebolo zrejmé, koľko z každej splátky sa započítava na istinu, koľko na úrok, koľko na poplatok. Súd prvej inštancie poznamenal, že uvedené nedostatky sankcionuje § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. tým, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Konštatoval, že keďže predmetný úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, žalobkyňu proti

žalovanému nevzniklo právo na zaplatenie úroku z úveru a poplatkov (poplatky za správu úverového účtu), ktoré boli v zmluve dojednané a ani čiastočné úhrady žalovaného nebola žalobkyňa oprávnená započítať na tieto nároky. Zo zhodných tvrdení strán mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovanému boli poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 4 900 €, s tým, že žalovaný uhradil žalobkyni titulom úveru celkovú sumu 2 195,67 €, ktorú započítal súd v časti 1,48 € na úrok z omeškania z omeškaných splátok úveru a v časti 2 194,19 € na istinu úveru. Žalovaný má teda nesplnenú zmluvnú povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2 705,81 € (4 900 € - 2 194,19 €). Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd konanie podľa § 145 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) výrokom I. zastavil v späťvzatej časti o zaplatenie sumy 302,65 € a za použitia citovaných ustanovení právnych predpisov výrokom II. zaviazal žalovaného, aby zaplatil žalobkyni peňažný dlh v sume 2 705,81 € spolu s úrokom z omeškania a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. septembra 2017 sp. zn. 5 Co 92/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch, ktorým bolo žalobe vyhovené čo do splatnosti peňažného plnenia, ktorým bola žaloba zamietnutá a v o výroku o trovách konania; žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne zhodnotil, že uzatvorená zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou vychádzajúc z postavenia žalovaného ako dlžníka a správne dospel k záveru, že je namieste aplikovať zákon č. 129/2010 Z.z. a správne potom preskúmal, či predmetná zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti podľa tohto zákona. Vo vzťahu k posúdeniu absencie obligatórnej náležitosti uvedenej v § 9 ods. 1 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. poznamenal, že pokiaľ vychádzame z eurokonformného výkladu, nemožno ignorovať a tolerovať absenciu údajov vo výške, počte a termínoch splátok istiny úrokov a iných poplatkov v žiadnej zmluve o úvere. Uviedol, že nakoľko zákonodarca v citovanom ustanovení jasne deklaroval, aké následky sú spojené s absenciou obligatórnych náležitostí uvedených pod písm. k/ cit. § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. a nevidí dôvod na odklon od vnútroštátneho predpisu, ktorý bol v čase vydania napadnutého rozsudku platný a účinný. Jednou z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcej z § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. je okrem iného i to, že zmluva musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. Uzavrel, že keďže v zmluve absentuje rozlíšenie jednotlivých splátok na istiny, úroky a iné poplatky a je v nej uvedená len jednotná suma splátky bez tohto rozlíšenia, tento nedostatok spôsobuje, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pre absenciu jednej z náležitostí vyžadovanej § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z., žalobkyni tak nevzniklo právo na úroky a poplatky dohodnuté v zmluve. Žalobkyni preto potom vzniklo právo len na vrátenie istiny, ktorú žalovanému požičala a k vráteniu ktorej bol v konečnom dôsledku žalovaný aj zaviazaný. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na rozsudok Súdneho dvora C-42/2015, odvolací súd zdôraznil, že vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry SD EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto konkrétnom prípade veriteľ verzus spotrebiteľ) v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci. Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivec dovoľá svojho práva vyplývajúceho zo smernice priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobkyne v časti splatnosti peňažného plnenia odvolací súd okrem iného uviedol, že pri určovaní výšky splátok je potrebné prihliadnuť na príjmy a výdavky, resp. majetkové pomery povinného, na výšku priznaného plnenia, ale aj na hľadisko ochrany oprávneného, teda, či zdržaním v plnení súdom ustanovenej povinnosti nebudú nad primeranú mieru dotknuté záujmy oprávneného. Poznamenal, že súd prvej inštancie postupoval procesne správne, správne aplikoval § 232 ods. 3 CSP, ktoré tiež správne interpretoval, odvolacia námietka žalobkyne bola v tomto smere nedôvodná. Vzhľadom na to rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (v rozsahu potvrdenia výrokov III. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie) podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP a

tiež § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP. Podľa názoru dovolateľky zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola uzatvorená v danom prípade, zodpovedá ustanoveniam zákona a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 CSP). Žalobkyňa poskytla klientovi peňažné prostriedky za podmienok uvedených v tejto zmluve a vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť. V zmluve bola určená výška splátky, termín splatnosti prvej anuitnej splátky, počet splátok, ako aj periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky. Podľa presvedčenia žalobkyne v prospech jej argumentácie vyznieva aj rozsudok Európskeho súdneho dvora z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti A. B. (ďalej len „Rozsudok“), z ktorého vyplýva, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Povinnou náležitosťou zmluvy o úvere teda nie je podrobný rozpis výšky, počtu a termínov každej zo splátok. Nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Podľa zistení žalobkyne v súlade s ňou prezentovanými právnymi názormi rozhodli aj viaceré krajské sudy Slovenskej republiky. Ako príklad uviedla rozsudky Krajského súdu v Prešove z 15. februára 2017 sp. zn. 12 Co 149/2016 a Krajského súdu v Trenčíne z 28. marca 2017 sp. zn. 6 Co 84/2017. Žalobkyňa zastáva názor, podľa ktorého účelom a cieľom zákona č. 129/2010 Z.z. nebolo zabezpečiť, aby bol spotrebiteľ informovaný v číselnom vyjadrení o tom, čo sa zo splátky započítava na istinu, úrok, úrok z omeškania a poplatky. Z dôvodovej správy k § 9 ods. 2 písm. k/ tohto zákona vyplýva, že spotrebiteľ by mal byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, v akej výške a ako dlho je povinný plniť v zmysle uzatvárajúcej zmluvy. Zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorú uzavreli strany sporu, týmto požiadavkám vyhovuje. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa poukázala tiež na pripravované legislatívne zmeny zákona č. 129/2010 Z.z. a „Informáciu odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska z 18. apríla 2017 k aplikačným dôsledkom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti A. B.“ (ktorá je dostupná aj na internete). Podľa jej názoru je „otázka vyžadovania rozpisu splátok na členenie jednotlivých nárokov za účelom splnenia náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. nebola v čase vydania rozhodnutia v praxi dovolacieho súdu vyriešená“. V danom prípade „došlo k tomu, že súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces“ (§ 420 písm. f/ CSP). Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (vo výroku potvrdzujúcom rozsudok súdu prvej inštancie v III. a v IV. výroku) zrušiť, spolu s ním v zodpovedajúcich výrokoch zrušiť tiež prvoinštančný rozsudok a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, a v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava prípustnosti dovolania. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Žalobkyňa namietala, že nesprávnym procesným postupom jej súd znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP.

9.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9.2. Pod „procesným postupom“ sa v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). Len ak je (takto interpretovaný) procesný postup nesprávny, môže byť strane sporu znemožnená realizácia jej procesných oprávnení (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pojem „procesný postup“ teda nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ teda nemožno rozumieť samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017, 8 Cdo 187/2017).

9.3. Žalobkyňa v dovolaní nepoukázala na žiadny procesný nedostatok, ktorého by sa dopustili súdy (súdom nevytkla, že nerešpektovali niektoré procesné ustanovenie). Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že nenamietala procedurálne nedostatky prerokovania daného sporu). Sama uviedla, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa judikatúry najvyššieho súdu (R 24/2017) ale nesprávnym právnym posúdením veci nedochádza k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

9.4. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné nie je.

10. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania taktiež z § 421 ods. 1 CSP.

10.1. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 208/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 14/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).

11. Žalobkyňa síce v dovolaní výslovne uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ a § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, z obsahu dovolania (§ 124 CSP) však vyplýva, že dovolanie odôvodňuje iba s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo

procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie.

13. Právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V danom prípade žalobkyňa v dovolaní zákonom zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnu otázku (otázka vyžadovania rozpisu splátok na členenie jednotlivých nárokov za účelom splnenia náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z.), ktorá v čase podania dovolania (10. októbra 2017) skutočne ešte nebola dovolacím súdom vyriešená.

14. Najvyšší súd sa už síce niektorými aspektmi náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere okrajovo zaoberal, avšak z iných hľadísk [napríklad v konaniach sp. zn. 3 Sžo 19/2012 a 7 Sžo 61/2015 najvyšší súd rozhodoval o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov vydaných vo veciach prieskumu zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov a skúmal najmä to, či zo strany dodávateľa bol spotrebiteľ náležite informovaný (§ 4 zákona č. 129/2010 Z.z.) tak, aby mal vytvorenú možnosť prijať rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktorú by pri dostatku informácií neurobil]. V rozsudku z 29. novembra 2017 sp. zn. 7 Cdo 128/2016 riešil najvyšší súd otázky súvisiace s problematikou náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nie však so zreteľom na potrebu eurokonformného výkladu ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. po vydaní Rozsudku Súdneho dvora.

15. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“) zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

16. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. i/ Smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere s dobou určitou právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere. V tomto ustanovení Smernica vysvetľuje, že amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, lehoty a podmienky ich úhrady; amortizačná tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere. Článok 10 ods. 3 Smernice k tomu dodáva, že v prípade uplatnenia článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice veriteľ sprístupní pre spotrebiteľa výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere.

17. Európsky súdny dvor v Rozsudku konštatoval, že:

17.1. článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (bod 50 Rozsudku);

17.2. článok 10 ods. 2 písm. h/ Stanovuje, že zmluva o úvere musí uvádzať iba výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia (bod 52 Rozsudku);

17.3. z článku 10 ods. 2 písm. i/ Smernice a článku 10 ods. 3 Smernice vyplýva, že iba na žiadosť spotrebiteľa je veriteľ povinný bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 Rozsudku); pričom Smernica nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky;

17.4. pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (bod 55 Rozsudku);

17.5. článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave (bod 59 Rozsudku).

18. Najvyšší súd opätovne pripomína, že prípustnosť dovolania sa posudzuje podľa stavu v čase podania

dovolania a že dovolanie žalobkyne je v danom prípade procesne prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP preto, lebo rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na vyriešení takej otázky, ktorá v čase podania dovolania žalobkyne ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Na tom, že jej dovolanie je prípustné podľa uvedeného ustanovenia, nemení nič skutočnosť, že v čase po jeho podaní už najvyšší súd predmetnú otázku vyriešil, a to rozhodnutím z 28. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017. V predmetnom rozhodnutí (viď ďalej body 19. až 27.) najvyšší súd uviedol nasledovné:

19. Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

19.1. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

19.2. V zmysle § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/.

20. V úvode všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. sa uvádza, že predložený návrh zákona „je svojím obsahom úplnou transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS do slovenského právneho poriadku. Uplatňovaním tejto novej úpravy bude slovenský úverový trh zostavený v rámci vnútorného trhu Spoločenstva“. V závere všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. sa konštatuje, že predkladaným zákonom je Smernica transponovaná do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu.

21. Vo všeobecnej časti dôvodovej správy k § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. sa zdôrazňuje zásadný význam ochrany spotrebiteľa v zmluvných vzťahoch, ktorý má mať dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí uvádzať celkovú výšku, menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie (v zmluve musí byť zrozumiteľne uvedené, aká je celková výška a mena poskytnutého spotrebiteľského úveru, prípadne strop, do ktorého spotrebiteľ môže opakovane čerpať finančné prostriedky). Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí upravovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere).

22. Smernica ako špecifický prameň práva (norma práva) Európskej únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia Smernice vykonané tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná a aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť. Zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa sudy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (pozri bližšie rozsudok Európskeho súdneho dvora C-212/07, bod 110).

23. Rozsudok konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Aj so zreteľom na to sa v praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky vyskytujú (resp. vyskytovali) pochybnosti o tom, či textu „zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia“ (článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice) obsahovo zodpovedá text „zmluva o spotrebiteľskom úvere ... musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Ako už bolo uvedené, úmyslom zákonodarcu, ktorý zreteľne vyjadril aj v úvodnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z., bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. Zámerom zákonodarcu teda bezpochyby nebolo, aby novo prijímané ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 Smernice. To je skutočnosť, na ktorú musí vziať zreteľ vnútroštátny súd pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 2 písm.

k/ zákona č. 129/2010 Z.z.

24. V zmysle vyššie uvedeného nemožno od dodávateľov v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahrňuje.

25. Z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. v žiadnom prípade nevyplýva, že by zámerom zákonodarcu bolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ tohto zákona sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, teda to, aby zmluva o úvere upravovala výšku, počet a termíny splátok ako súboru, ktorý zahŕňa istinu, úroky a aj iné poplatky. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu zohľadňujúceho aj účel zákona, ktorý je vyjadrený v dôvodovej správe, teda ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. neupravuje požiadavku odlišnú od toho, ako ju vymedzuje článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice.

26. Vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. a čiastkových právnych záverov vyjadrených vyššie dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 146/2017 uviedol, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej-ktorej anuitnej splátky.

27. Treba dodať, že vyššie uvedené interpretačné prístupy a právne závery najvyššieho súdu sa vzťahujú na právny stav v čase, ktorý bol rozhodujúci pre posúdenie správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

27.1. Zákonom z 12. októbra 2017 č. 279/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, došlo k zmene (mediálnym) ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ zákona č. 129/2010 Z.z. v tom zmysle, že sa v ňom s účinnosťou od 1. mája 2018 slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok a“.

27.2. V dôvodovej správe k predmetnému zákonu sa uvádza, že vypustenie náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere bolo nevyhnuté so zreteľom na závery vyjadrené v Rozsudku. Od uvedeného dňa sa teda legislatívne pregnantnejším vyjadrením odstránia do budúca doterajšie možnosti rôzneho výkladu predmetného ustanovenia, ktoré bolo - podľa názoru najvyššieho súdu - možné (a potrebné) preklenúť už podľa doterajšej právnej úpravy jej eurokonformným výkladom.

28. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z.), ktorá je podkladom pre záver o tom, či poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z.), najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 146/2017 uzavrel, že podané dovolanie je nielen prípustné, ale tiež dôvodné.

29. Vyššie uvedené právne závery, v zásade vyslovené v už skoršom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 146/2017, zastáva najvyšší súd aj v danom prípade a v plnom rozsahu na ne poukazuje. Podľa jeho presvedčenia ani v predmetnom spore neboli dané dôvody opodstatňujúce záver, že žalobkyňou žalovanému poskytnutý úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov.

30. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobkyňa v procesne prípustnom dovolaní (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dôvodne uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých výrokoch spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

31. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

32. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

33. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.